

ИЖТИМОИЙ TARMOQLARNING HAYOTIMIZDAGI O'RNI

Bekro`latova Feruzabonu Davronbek qizi
Farg'ona davlat universiteti talabasi
Aldashev Ilhomjon To'xtaboyevich
Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiy tarmoqlarning hayotimizda tutgan o'rni, ulardan foydalanishning foydali va, o'z navbatida, zararli jihatlari yoritilgan. Hozirgi kunda ijtimoiy tarmoqlarning zamonaviy jamiyatga ko'rsatgan va ko'rsatayotgan chuqur ta'sirini tahlil qiladi.

Kalit so'zlar: Instagram, telegram, twitter, tiktok, globallashuv, "like", YouTube, Google, WhatsApp, Facebook.

Hozirgi hayotimizda ijtimoiy tarmoqlarning o'rni beqiyos, chunki kundan kunga hayotimizdagi har bir narsa tez suratlarda rivojlanmoqda. Shu qatori ijtimoiy tarmoqlar ham hayotimizni muhim bir qismiga aylangan. Ijtimoiy tarmoqlar, insonlar o'rtasidagi aloqani kuchaytiradi va dunyodagi eng so'nggi voqealardan xabardor bo'lishimizga imkoniyat yaratadi. Insonlarning global muhitlarda aloqani yanada kuchayishiga, insonlarga o'z fikrlarini, rasmlarini, videolarini va boshqa ma'lumotlarini o'zgartirishga imkoniyat beradi. Ijtimoiy tarmoqlar odamlarni dunyodagi voqealardan xabardor qiladi va ularning fikrlarini, hissiyotlarini va tajribalarini almashishga imkoniyat beradi. Ijtimoiy tarmoqlar, insonlar orasidagi aloqani kengaytiradi va kompaniyalarga yoki korxonalariga ish topishga, xizmatlarni taklif etishga, marketing va reklamalar chiqarishga, hamkorlik qilishda va boshqa yondashuvlarda yordam beradi. Ularning insonlarga dunyoning qanday shakllanishini o'rganish, dunyo bo'ylab yangiliklardan xabardor bo'lish va bir-biriga ko'rsatilgan e'tiborni kuchaytirishga imkoniyati juda katta. Ijtimoiy tarmoqlar, jamiyatimizning yangi yo'nalishlariga yo'l ochadi va insonlarning dunyoni yanada yaqinroq tanishishiga imkoniyat yaratadi.

Aslini olganda qanday ijtimoiy tarmoqlardan foydalaniladi, O'zi ijtimoiy tarmoqlar qanchalik zarur.

Birinchi o'rinda eng mashhur ijtimoiy tarmoq bu Instagram. Instagramda biz nimalar qilishimiz mumkin:

Turli xil videolarni va rasmlarni joylashimiz, yangiliklardan xabardor bo'lishimiz umumiy qilib aytganda o'zimizni shaxsiy blogimizni yuritishimiz mumkin.

Instagram tasvirlari haqida fikr yuritadigan bo'lsak, Instagram, tasvirlarni va videolarni o'rganish va ularga yuqori sifatli ko'rsatish imkoniyatini taklif etadi. Platformaning qulay interfeysi va ko'p funksiyalari orqali, foydalanuvchilar do'stlari bilan aloqa o'rnatish, o'z hayotlarini suratlarda namoyish etish va ko'rib chiqishlari mumkin. Shu bilan birga, filtrlar, effektlar va qo'llanma redaktorlari orqali tasvirlarni o'zgartirish va ularga ilova qo'shish ham amalga oshiriladi, shuningdek, Instagramda Stories orqali videolar ulashiladi.

Telegram, xavfsiz va shifrlangan xabarlashning ommabop platformasi sifatida mashhur. Shifrlangan shaklda xabar almashish, fayllarni ulashish va umumiy kanallarga obuna bo'lish imkoniyatini taklif etadi. Telegram ayni vaqtda

foydalanuvchilarga o'zgaruvchan biror tarmoq yaratish imkoniyatini ham beradi. Bundan tashqari, Telegram botlar, o'z ichiga bot-guruhlarini, bot-o'yinlarni va boshqa funksiyalarni qamrab oladi.

Facebook, bir nechta milliondan ortiq foydalanuvchiga ega, bu esa uning ko'p funksiyalarini taqdim etishi bilan bog'liq. Platforma o'zlashtirilgan xabarlar, suratlar, videolar va xaritalar yuklanadi. Bu yordamida, odamlar do'stlari bilan aloqada bo'lish, fikrlarini, tasvirlarini va videolarini ulashish va umumiy ommaga taqdim etish imkoniyatini beradi. Shuningdek, kompaniyalar va brendlar o'zlarining xizmatlarini sotib olish uchun o'z sahifalarini yaratish va reklama qilishlari mumkin.

Twitter, qisqa matnli xabarlar yoki "tweetlar" orqali aloqa o'rnatishga mo'ljallangan ijtimoiy tarmoqdir. Har bir xabar 280 belgidan kam bo'lishi kerak va bu belgilarning ichiga suratlar, havolalar va emoji-larni qo'shish mumkin. Foydalanuvchilarga o'z fikrlarini, fikr-mulohazalarini, yangiliklarni, ma'lumotlarni yoki tasvir va videolarini ulashish imkoniyatini beradi. Platforma o'zlashtirilgan qidiruv tizimini yordamida foydalanuvchilar eng so'nggi yangiliklarni o'rganishi mumkin va ular, o'zlarining izlagan mavzular bo'yicha ko'proq ma'lumot olishlari, boshqa odamlar bilan aloqada bo'lishi uchun muhim bir vosita. Twitter, xabarlarni "retweet" qilish, "like" qilish va sharh qilish imkoniyatlarini ham taklif etadi. Buning yaninda, kompaniyalar va insonlar shaxsiy yoki professional tashabbuslarni ko'rsatish, marketing va reklama qilish uchun Twitterdan foydalanishadi.

TikTok, musiqa, qiziqarli videolar va qisqa tizimlar yaratishga mo'ljallangan ijtimoiy tarmoq va mobil ilova. Foydalanuvchilar qisqa vaqt davomida videolar yaratish, tahrirlash va ulashish imkoniyatiga ega. Ushbu platforma o'zgaruvchan va kreativlikni qo'llab-quvvatlaydigan qisqa videolar joylashtirish imkoniyatini beradi. Foydalanuvchilar musiqani qo'shish, filtrlar va effektlar qo'shish, va boshqa qiziqarli funktsiyalardan foydalanish orqali videolarni yaratishlari mumkin. TikTok, eng ko'p o'rnatilgan va foydalanuvchilarning diqqatini jalb etgan ijtimoiy tarmoqlardan biri bo'lib, dunyo bo'ylab milyonlab odam o'zining qiziqarli va tashqi fikrlarini o'z tiktoklarida namoyish etadi. TikTok, musiqani qo'shish, dublyaj qilish va qiziqarli effektlar qo'shish imkoniyatlarini taklif etadi, shuningdek, foydalanuvchilar videolarni "like" qilish, ulashish va sharh qilish imkoniyatlaridan foydalanishadi. TikTok, o'zining eng ko'p ko'rishiladigan tajribani taklif etadi, o'sha bir soatlik videoni tanlashni taklif etadi, va foydalanuvchilar eng ko'p qiziqarli va o'zgacha videolarni tanlashi mumkin.

TikTok, Instagram, Telegram, va Twitter ijtimoiy tarmoqlar bo'lib, ularda turli xil xususiyatlar va funksiyalar mavjud. Shu bois ijtimoiy tarmoqlarni o'z funksiyalaridan kelib chiqib foydalanamiz.

Statistikaga ko'ra dunyo aholisining 59 foizi yoxud 4.7 milliard odamlar ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishadi va ushbu raqamlar yiliga 5.1 foizga yoki 227 millionga oshib bormoqda. Bu bir necha yil avvalgi emas 2022-yilning iyul oyiga ko'ra DataReportal tomonidan berilgan ma'lumotlar hisoblanadi.

Ma'lum bo'lishicha, dunyodagi eng ko'p ishlatiladigan ijtimoiy tarmoq hali ham Facebook bo'lib, uning aktiv foydalanuvchilari salkam 3 milliardini tashkil qiladi. Undan keyingi ikkinchi o'rinni esa, Google'ning YouTube video platformasi 2,476

миллиард актив foydalanuvchilar egallagan bo'lsa, top uchlik 2 milliard aktiv foydalanuvchilarga ega WhatsApp bilan yakunlanadi.

Garchi Facebook eng ko'p aktiv odamlarga ega bo'lsa ham, foydalanuvchilar unga ko'p vaqt sarflashmaydi. Data. AI tomonidan taqdim qilinayotgan ma'lumotlarga ko'ra, TikTok va YouTube foydalanuvchilari umumiy hisobda oyiga salkam bir kunlarini shu platformalarga sarflashadi.

SensorTower bergan ma'lumotlarga ko'ra esa, kuniga o'rtacha 95 daqiqa TikTok uchun, 74 daqiqa esa YouTube uchun sarflanadi. Biroq, eng, eng, eng aktiv foydalanuvchilarga ega ijtimoiy tarmoq Instagram bo'lib, har 10 Instagram foydalanuvchisining 4 tasi har kuni Instagramga kiradi. Hozirgi kunda yoshlarni barchani eng ko'p vaqt ajratadigan ishi bu ijtimoiy tarmoqlar va undagi yangiliklar, qiziqarli videolar kunimizni hayotimizni eng dolzarb nuqtasi bo'lib bormoqda buni statistikalarda ham ko'rishimiz mumkin.

Internet bu o'rgimchak to'ri hisoblanib ijtimoiy tarmoqlar esa shu to'ri shakllantirgan va qanoatlantirib turgan muhim bir asosiy qismidir. Bu to'ri odamlarni yaxshilikka ham yomonlikka ham yetaklashi mumkin. Meni nazarimda eng xavfli to'ri ham shu deb hisoblayman. Chunki hozirgi kunda jamiyatimizdagi dolzarb mavzulardan biri ham shu ijtimoiy tarmoqlardan to'g'ri yoki notog'ri foydalanayotgan insonlardir. Bu haqida qiziqarli faktlar ham bor bunga misol qilib dunyo prezidentlarining qanchalik ko'p ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishini va qanday o'rinlarda turishini ko'rishimiz mumkin. Bu borada AQSH prezidenti hozirgi kunda yetakchi o'rinda turadi.

Buni Twitter tarmog'idan bilib olishimiz mumkin faktlarga ko'ra Twitter tarmog'ida Tramp o'z firklarini keskin tarzda bildirishi va ba'zida erta tongda, soat uchda ham imlo xatolarga to'la tvitlar yozishi bilan tanilgan. @realDonaldTrump nomidagi sahifaning Twitterda 20 milliondan ziyod kuzatuvchisi bor.

AQSh rahbarlari orasida birinchi bo'lib Twitter tarmog'ida sahifa ochgan Prezident Barak Obama edi. U ijtimoiy tarmoqlardan eng katta mahorat bilan foydalanadigan prezident hisoblanadi. Biroq aynan Tramp uchun ushbu mikroblog omma bilan muloqot qilishdagi asosiy platformaga aylandi.

Yangi saylangan prezident Oq uyga ko'chib kirganidan keyin ham tvitlarini davom ettiradimi-yo'qmi, buni vaqt ko'rsatadi. Biroq ayrim taxminlarga ko'ra, Tramp matbuot anjumanlari o'rniga aynan ijtimoiy tarmoqlar orqali fikr bildirishda davom etishi mumkin.

Uning Twitterdagi faolligiga qaramay, Obamaga ergashgan odamlar soni hozircha unikidan ancha ko'proq – qariyb 81 million. Bu ma'noda Obamaga hech qaysi siyosatchi teng emas. Dunyo miqyosida Obamadan keyin ikkinchi o'rinda – Hindiston Bosh vaziri Narendra Modi turadi.

O'zbekiston respublikasini hozirgi prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Twitterdagi sahifasiga qariyb 4 ming odam ergashgan. Uning Facebookdagi sahifasini qariyb 82 ming odam yoqtirgan.

Mirziyoyev mintaqa rahbarlari orasida birinchi bo'lib virtual qabulxona ochgan. Undan oldingi prezident, marhum Islom Karimov uchun internet yot bir narsa edi. Uning internet va hatto kompyuterdan foydalana olmasligi haqida uning nevarasi kichik Islom Karimov Rossiya telekanaliga bergan intervyusida gapirgan edi.

Qirg'iziston rahbari Almazbek Atambayev ham Twitterda sahifa ochgan. @kyrgyzpresident sahifasiga 2744 odam ergashadi.

Faktlar juda ham ajoyib va biz uchun juda ham qiziq bu faktlar orqali ijtimoiy tarmoqlar nafaqat oddiy odamlarning balki mashhur odamlarni ham hattoki prezidentlarning ham zarur bir ehtiyojiga aylanib ulgurgannini bilishimiz mumkin .

Ko'pchilikning ijtimoiy tarmoqlar haqidagi fikrlari bizni hayratga solishi ham bu tabiiy holat, chunki besh qo'l barobar emas deganlariday, hamma bitta mavzuda bir xil fikr yurita olmaydi. Ijtimoiy tarmoqlarning zararli taraflarini qidirsak ham ko'p, ya'ni ijtimoiy tarmoqlar haqida salbiy fikrdagi insonlar ham bir tomondan haq, ularning fikrlarini o'zgartirishga harakat qilolmaymiz. shunday ekan, uni salbiy tomonlaridan emas, balki ijobiy tomonlaridan foydalanishimiz zarur. Hozirgi kunda bolalarni telefondan va shu tarmoqlardan ajratib bo'lmaydi bu ota-onalar uchun juda qiyin shu sababdan bolalari uchun hech bo'lmasa ijtimoiy tarmoqlardan to'g'ri maqsadlarda foydalanishlarini uqtirishsa va ba'zi ijtimoiy tarmoqlarni cheklashsa maqsadga muvofiq bo'lardi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Yahyo Muhammad Amin. Internetdagi tahdidlardan himoya T.: "Movaraunnahr", 2016. – B.5.
2. Rajabov H.I "Globalashuv sharoitida axborot tahdidlariga qarshi kurashishning zamonaviy texnologiyalarini yaratish muammolari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari T.: "fan texnologiya" 2020-yil, B-207
3. Ta'limda axborot texnologiyalari: O'quv qo'llanma. R.X. Ayupov. Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universiteti.
4. <https://www.infocom.uz>
5. terabayt.uz
6. ziyonet.uz
7. blogs.voanews.com